

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Avergeana”, „Bănișana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrișana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de pîstr.” (Mercuria), „Cassa de împrumut ca însoțire”, (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreană”, „Ciarotana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrișă), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dunăreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Frăția”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geojeana”, „Floria”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Însoțire de credit”, (Vestem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Inst. de credit”, (Gavosdia), „Isvorul”. (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovina”, „Luceafărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Negoiul”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Panciovana”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcedate), „Poporul”, (Lugoj), „Poporul”, (Săliște), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de împr. și pîs.rare”, (Ilova-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătămăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selageana”, „Sentinela”, „Șercășiana”, „Silvania”, „Șoimușana”, „Tomeșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăna”, „Tibleşana”, „Timișina”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Vitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sănmărtin), „Vulturul”, (Tăgmad), „Zărândeana”, „Zlăgneaana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² câte 10 necr.

Cu privire la numele și diviziunea economiei politice (economiei sociale).

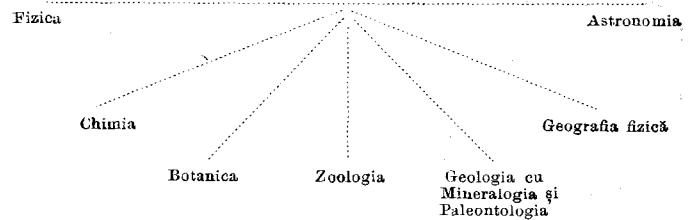
Pentru a fixa locul economiei politice în concertul celorlalte științe, trebuie să pornim dela o clasificare generală a acestora. Astfel de clasificări se pot face și s'au făcut admitând diferite criterii referitoare la cuprinsul ori la metoda lor. Luând ca criteriu *obiectul* diferitelor discipline științifice, socotesc că vom putea ajunge la o clasificare și simplă și logică, care să pună alături în aceeași grupă științele înrudite și să aibă astfel caracterul unei clasificări naturale.

Vom face astfel două mari grupe: grupa științelor despre natură și al doilea — lărgind cercetarea cu privire la unul din elementele naturii — științele despre om. Acestea din urmă le vom împărți în trei subdiviziuni, după cum se referă la omul fizic, la omul psihic (moral) sau la omul social. În legătură cu disciplinele despre omul psihic stă în sfârșit grupa științelor despre abstracțiuni, iar în legătură cu acelea despre omul fizic și social stă grupa acelor care se ocupă cu tehnica producțiunii.

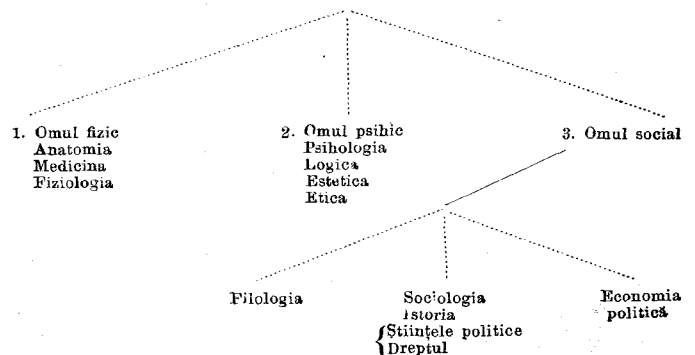
Întâia grupă a științelor despre natură cuprinde: fizica, chimia, astronomia, geografia fizică, geologia, (cu mineralogia și paleontologia), zoologia și botanica. Cu omul fizic se ocupă: anatomia, fiziologia, și medicina; cu omul psihic (moral): psihologia, logica, estetica și etica; cu omul social: filologia, sociologia, istoria, științele politice, dreptul și economia politică. Științele despre abstracțiuni formează domeniul matematicii; iar cele despre mijloacele de producțiune sau tehnica producțiunii sunt: știința minelor, mecanica practică, agricultura, silvicultura, chimia industrială și știința despre comerț.

Recapitulând, putem alcătui următoarea șemă, în care grupele sunt de sus în jos subordonate.

I. Grupa științelor despre natură

II. Grupa științelor despre om

III. Grupa științelor despre abstracțiuni

Matematicile

IV. Grupa științelor despre tehnica producțiunii

Știința minelor
Mecanica practică
Agricultura
Silvicultura
Chimia industrială
Știința comerțului

În această șemă se pot stabili legături felurite întru cât toate științele se referă în ultima analiză la un singur complex de fenomene, cari alcătuiesc universul și întru cât toate sunt clădite de același subiect cercetător: inteligența omenească. Astfel de pildă fizica stă alături de chimie, zoologia se leagă de paleontologie (teoria descendenței aparține amândurora), astronomia e nedespărțită de matematică. O punte firească duce dela zoologie, care cuprinde și pe om, la grupa științelor speciale despre acesta. În această grupă se stabilește tot mai mult o legătură între anatomie-psihologie-medicină și între psihologia experimentală, iar fenomenele sociale sunt condiționate de substratul psihico-moral din care ele derivă.

Sociologia stă pe de o parte în legătură cu istoria, pe de alta în legătură cu economia politică, iar caracterul acesteia din urmă e determinat de faza, în care se găsește tehnica producției.

Științele politice și dreptul, cu număroasele lor subdiviziuni¹ alcătuiesc după vechea concepție a lui R. von Mohl *științele de stat*. Această concepție este foarte răspândită și a fost într-o vreme în deoște.

Unii economiști germani au dat însă noțiunii de *științe de stat* (Staatswissenschaften) un alt înțeles și un alt cuprins². Au exclus din științele de stat totemai disciplinele politice și juridice și au introdus pe cele economice și sociale. Se vorbește astfel de științe de stat în înțeles restrâns, iar catedrelor ori seminariilor de economie politică dela diferite universități din Germania li se zice adesea catedre sau seminarii pentru științele de stat (Staatswissenschaftliches Seminar). Conrad subdivide științele de stat astfel concepute, în monumentalul „Handwörterbuch der Staatswissenschaften“³, în următorul chip:

1. Economia politică teoretică și practică.

(Theoretische u. praktische Volks-u. Staatswirtschaftslehre).

2. Sociologie și politică socială.

(Gesellschaftslehre u. Sozialpolitik).

Această concepțiune și această grupare probabil că nu va rămâne; întâi pentru că fenomenele economice și sociale trec preste marginele noțiunii de stat și al doilea pentru că și economia politică și sociologia au luat și vor lua tot mai mult o așa dezvoltare încât ele nu vor mai putea stă alături sub același acoperiș. Numai politica socială face parte, chiar pentru cei ce nu admit gruparea lui Conrad, din domeniul economiei politice și anume din domeniul economiei politice practice.

*

Economia politică e știința, care descrie fenomenele economice în spațiu și în timp, analizează conne-

xul lor de cauzalitate și indică cum dezvoltarea lor poate fi influențată prin intervenția societății organizate.¹ Scurt și precis se poate spune cu Luigi Cossa²: „Economia politică este doctrina despre ordinea socială a bunurilor economice“.

Intemeiată de fiziocrați, care au avut primul sistem economic unitar, bazat pe un singur principiu fundamental, ridicată în rândul științelor independente de Adam Smith, ea a ajuns la o mare dezvoltare în secolul XIX, mai ales prin munca economiștilor germani. Aceștia au despărțit domeniul ei în trei grupe:

1. Economia politică teoretică.
2. Economia politică practică.
3. Știința finanțelor.

Partea teoretică analizează fenomenele economice în legătura lor generală și abstractă. Sunt unii economiști, care nivesc la analiza fenomenelor economice în ele însele, independent de diferențierea lor în spațiu și de condiționarea lor în timp și de dependența lor etică. Aceștia sunt economiștii *teoriei pure* sau *exacte*.

Alții, cari sunt cei mai mulți, susțin, că fenomenele economice sunt un produs istoric, că ele nu se pot izola de mediul social dat, și de elementul lor etic. Aceștia formează școala istorică a teoriei *empirico-realiste*.

Economia politică teoretică se poate compara cu anatomia și fiziologia organismului economic. Ea se mai dezignează și cu numele de generală sau economie politică, ori economie națională propriu zisă.

Economia politică practică tratează fenomenele economice din punct de vedere special, analizează cazurile concrete și influința, pe care societatea organizată o poate exercita asupra lor (ingerența statului). Ea se ocupă astfel de raporturile agrare și politica agrară, de industrie și politica industrială, de comerț și politica comercială. Tot în domeniul ei intră tratarea specială a mijloacelor de comunicație, a creditului, băncilor, burselor, cum și politica socială.

Recomandând mijloacele de ingerență ale statului pentru a influența organismul economic, ea se poate compara cu patologia și terapia acestui organism.

Ea se mai dezignează cu numele de *economie politică specială* sau *politică economică*.

Știința financiară este „doctrina patrimoniului public“ (L. Cossa),³ a chipului de a-l constitui, a-l administra și a-l întrebuința.

*

Această diviziune a economiștilor germani n'a devenit încă în mod general un bun comun al științei.

Economiștii francezi, continuatori în mare parte ai individualismului lui A. Smith, dau o importanță secundară economiei politice practice și n'au putut-o emancipa de economia politică generală.⁴ Știința fi-

¹ R. v. Mohl, Encyklopedie der Staatswissenschaften.

² Termenul „științe de stat“ a înlocuit pe cel de „cameralistică“ (Kameralwissenschaft), care se referă atât la disciplinele economice, cât și la cele tehnice.

³ Conrad, Elster, Leoning, Lexis. Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 7 Bd Bd III Aufl. Jena.

⁴ Comp.: Philippovich-Grundriss der Pol. Oekonomie; pag. 33, 34 și 35.

² Luigi Cossa: Economia socială. XII ed. Milano 1906.

³ Luigi Cossa, Primi elementi di scienza della finanze.

⁴ Charles Gide reprezintă în Franța concepția nouă a școlii germane.

nanciară la rândul-i formează pentru ei o știință independentă. Ei n'au putut duce, ca economiștii germani, teoria, că impozitul trebuie să se măsoare după *putința contribuabilului de a-l susține* (Theorie der Leistungsfähigkeit, Opfertheorie), până la ultima ei consecvență. Economiiștii italieni socotesc știința finanțelor fie ca o știință independentă, în legătură cu științele politice, fie ca o ramură a economiei politice practice.

Economiștii germani, lărgind și aprofundând analiza fenomenelor economice, caută să dea științei și un nume mai corespunzător cu cuprinsul ei.

Numele de *economie politică* a fost pentru prima oară întrebuințat de un scriitor francez din secolul al XVII-lea, într-o vreme când știința dibuia încă: A. Montchrétien de Vatteville: *Traité d'économie politique* (Rouen 1615).

Germanii nu l-au întrebuințat decât târziu. Cuvântul german corespunzător eră *economie națională* (Nationalökonomie, Volkswirtschaftslehre). Roscher a atras atenția că termenul *economie națională* (Nationalökonomie) dezignează *obiectul*, nu doctrina despre acest obiect. El propune deci termenul *economie națională* (Nationalökonomik), care însemnează știința sau doctrina despre economia națională.

Propunerea lui, justă din punct de vedere al preciziei științifice, n'a prins. Vechiul termen al lui Montchrétien se generaliză în secolul trecut tot mai mult — Politische Oekonomie, économie politique, économie politique, political economy — la toate popoarele.

El începe însă să fie înlăturat. Se susține cu drept cuvânt că fenomenele economice stau în legătură nu cu statul, ci cu *societatea*, care poate fi subordonată sau supraordinată statului. Cercetarea economică depășește marginile statului în actuala fază de dezvoltare a economiei mondiale. Ea se referă la omul social, la omeniarea socială. Termenul corespunzător pentru știință nu poate să fie deci altul decât *economie socială* (économie sociale, Sozial-Oekonomie, economia socială). Acest termen va înlocui negreșit pe cel vechi.

Adolf Wagner a reluat critica lui Roscher și a înlocuit cuvântul *economie* (Oekonomie) prin *economică* (Oekonomik). Monumentalul lui tratat poartă astfel numele: *Economia socială* (Sozial-Oekonomik). Acesta-i numele riguros științific al disciplinei despre fenomenele economice.

(„Economia Națională.”)

G. C. Ionescu-Șișești.

Dela „Solidaritatea”.

În atențiunea membrilor însoțirii noastre.

Din prilejul încheierilor anuale, în preajma căroră ne aflăm, se atrage atențiunea on. institutelor membre ale însoțirii noastre la următoarele dispoziții ale statutelor și regulamentului revizorilor-experti, rugându-le cu insistență a se conforma lor:

1. Conform §. 13 din statute lit. c) fiecare institut aparținător însoțirii noastre are să se supună *cel puțin la doi ani odată* unei reviziuni temeinice prin revizorii-experti ai însoțirii.

Tot acel §. dispune că, funcționarii, direcțiunea și comitetul de supraveghiere ai institutului de sub reviziune sunt datorii a pune la dispoziția revizorilor toate registrele, actele și datele necesare și a le da toate deslușirile, ce le-ar cere.

2. *Exmiterea revizorului-expert se cere dela Direcțiunea însoțirii* (§. 2 lit. i din statute).

Fiecare institut are drept să ceară pentru revizuirile sale un expert pe care îl poate numi singur sau poate lăsa să-l numească Direcțiunea însoțirii (§. 48 alinea 7).

3. Revizorii trebuie să facă raport Direcțiunii și comitetului de supraveghiere al institutului revidat, raport care să conțină observările lor și eventuale îndreptări de făcut.

Tot asemenea au să înainteze un astfel de raport direcțiunii însoțirii. Acestei din urmă însă numai cu învoirea și între limitele în care consimte direcțiunea și comitetul de supraveghiere ale institutelor interesate (§. 48 al. 4).

4. Conform „Regulamentului pentru revizorii-experti”:

§. 3. *Reviziunea se face la cererea institutului interesat, cerere care are a se înainta în scris biroului „Solidarității” și în care trebuie indicat timpul când are a se efectua revizuirea, precum și împrejurarea dacă respectivul institut cere însuș sau lasă să i-se numească revizorul-expert.*

Direct revizorului-expert nu se poate adresa nici unul dintre instituturile asociate.

§. 4. Dacă în decurs de 2 ani de zile vre-unul dintre instituturile asociate n'ar cere revizuirea, atunci se va solicita la aceasta prin prezidentul direcțiunii „Solidarității”, care cu o cale îi va designa și revizorul-expert și timpul revizurii.

§. 5. Pentru efectuarea cu succes a revizurii direcțiunea, comitetul de supraveghiere și funcționarii institutelor de revizuit au a pune la dispoziția revizorilor-experti toate registrele, actele și datele necesare și a le da toate deslușirile, ce aceștia le-ar cere.

§. 7. Revizorii-experti se aleg pe timp nedeterminat și numărul lor variază după trebuință. *Ei pot însă funcționa în aceasta calitate numai la astfel de instituturi, față de cari se pot prezenta ca organe independente și externe. Astfel ei nu vor putea fi revizori-experti pentru instituturile cărora aparțin ca membrii de direcțiune, de comitet de supraveghiere sau ca funcționari, tot asemenea nu pot funcționa ca revizori-experti de două ori după odată la unul și același institut.*

5. *Diurnele și taxele de revizuire ale revizorilor-experti.* (Stabilite în adunarea generală ordinară, ținută la 31 Maiu 1909 în Săliște):

„Pentru lucrările de revizuire fiecare institut are a plăti pe lângă un diurn de K 20 la zi, ca spese

de călătorie ale revizorului expert, taxa de trăsură după referințele locale și pe tren bilet de clasa a II-a accelerat.

Diurnul se socotește dela plecarea până la sosirea revizorului-expert la domiciliul său.

O zi de lucru începută, precum și o noapte petrecută în călătorie se numără ca o zi întreagă.

Diurnele și speșele de călătorie se plătesc imediat după efectuarea revizurii la Cassa „Solidarității“ pe lângă indicarea zilelor de lucru ale revizorilor-experti“.

Obvenind și cazuri de acelea, că unele institute au chemat resp. cerut ca revizor expert persoane neinvestite cu aceasta calitate și titlu, publicăm în cele următoare pentru orientarea celor interesați numele revizorilor experți actuali, cari sunt:

1. Nicolae Căciulă, „Economul“, Cluj.
2. Iosif Diamandi, „Bihoreana“, Oradea-mare.
3. Moteiu C. Jiga, „Furnica“, Făgăraș.
4. Iosif Lissai „Albina“, Sibiu.
5. Liviu Magdu, „Timișana“, Timișoara.
6. Constantin Popp, „Albina“, Sibiu.
7. Ioan Popoviciu, „Timișana“, Timișoara.
8. Ioan Moldovan, „Victoria“, Arad.
9. Iosif Oncioiu, „Albina“, Filiala Brașov.
10. Ioan Perian „Oraviciana“, Oravița.
11. Traian Marcu, „Sentinela“, Satul-nou.
12. Sava Raicu „Victoria“, Arad.
13. Dominic Rațiu „Albina“, Filiala Lugoj.
14. Aurel Șuluț, „Nădlăcana“, Nădlac.
15. Ioan Vătășan, „Albina“, Sibiu.

Pentru a putea servi mai bine interesele institutelor noastre e consult ca ele să se declare, după putință, deja în cursul lunii curente asupra persoanei prin care, precum și asupra timpului (aproximativ) când, doresc să se efectuiască revizia.

Limba acluselor la proces.

Am arătat la timpul său în coloanele revistei noastre procedeul abuziv, ce se urmează pe teritoriul tabelor reg. din Cluj și Murăș-Oșorhei cu pretenșiunea ca polițele (cambiile) făcute pe blanchete nemțești să se prezinte la proces în traducere maghiară legalizată.

Față cu aceasta este de interes o enunție făcută în zilele trecute de ministrul justiției cu ocazia debaterii §. 332 al proiectului de lege privitor la procedura civilă.

Paragraful din chestiune, care tractează despre traducerea acluselor de proces nemaghiare are următorul text:

„Judecătoria poate ordona, ca documentele, cari nu sunt compuse în limba maghiară să fie prezentate din partea partidelor în traducere legalizată. În caz când partița ar putea procura aceasta traducere numai

foarte cu greu, și amăsurat trebuinței și în alte cazuri, judecătoria se poate îngriji și din oficiu de traducere — pe cheltuiala partidei“.

La acest §. deputatul nostru Dr. Teodor Mihályi, a propus modificarea, ca traducerea să se facă pe cheltuiala statului, dacă documentul din chestiune este compus în una din limbile țării, pe care însă judecătorul din întâmplare nu o înțelege“.

La aceasta ministrul de justiție a reflectat următoarele:

„Paragraful 32 al proiectului enunță, că judecătoria poate ordona procurarea traducerii legalizate, dar nu o obligă la aceasta. De aici nu rezultă nici un dezavantaj pentru nemaghiari, pentru că — zice ministrul — la fiecare judecatorie se află o persoană, care să înțeleagă limbile nemaghiare ale ținutului din chestiune. De aceea când judele înțelege limba documentului atunci nu este îndreptățit a pretinde o traducere și a ordona procurarea ei. D sponziția prin urmare va afla aplicare numai când ajung în mâinile judecătorului documente în limba nemaghiară a altui ținut sau în o limbă din străinătate“.

Din aceasta enunție a ministrului de justiție ar urmă. că tribunalele de pe teritoriul tabelor reg. din Cluj și Murășoșorhei nu sunt îndreptățite a pretinde accluderea traducerii textului cambiilor făcute pe blanchete nemțești, pentru că în așa măsură trebuie să poseadă fiecare judecător limba germană încât să înțeleagă textul cambiilor germane!

Cauzele și rezultatele legilor agrare din România create în 1907.

I.

Reaua repartizare a teritoriului agricol din România și răscoalele țărănești provocate de ea în 1907 au hotărât în ultimul timp pe guvern să se ocupe mai deaproape cu chestiunea agrară și să elaboreze câteva legi, care să îndrepte exploatarea agricole pe drumul cel bun.

În cele următoare vom căuta să cercetăm mai amănunțit cauza care a dat naștere acestor legi agricole din 1907 și să vedem care sunt rezultatele acestor legi, după 3 ani dela punerea lor în aplicare.

După modul, cum este interpretată chestiunea proprietății în Dreptul Civil Român, putem afirma, că: dreptul de a dispune oricât de liber de proprietatea pământului, este un drept natural și favorabil progresului agricol. Cu toate acestea mobilizarea neoportună a pământului, îi poate fi vătămătoare sau prin pulberizarea solului în exploatarea prea mici, insuficiente pentru susținerea unei gospodării, sau prin degenerare în latifundii. Când însă poporul agricol este independent economic, o asemenea temere este neintemeiată, deoarece însăși experiența a arătat, cum că împrejurările chiar regulează cea mai dreaptă măsură a îmbunătățirii pământului.

Cu România însă lucrurile se schimbă, căci aici întâlnim în același timp (dupăcum vom vedea mai în urmă) și pulberizarea sau parcelarea și latifundiile.

In adevăr după recensământul fiscal, făcut în anul 1905, teritoriul agricol al României este astfel repartizat:

Categoriile de proprietăți	Intinderea lor		Nr. proprietarilor	
	Absolută	La %	Absolut	La %
Până la 10 Ha.	3.319,695	41,67	1.015,302	95,95
Dela 10—50 Ha.	695,958	8,73	36,318	3,43
Dela 50—100 Ha.	165,456	2,08	2,381	0,22
Dela 100 - 500 Ha.	785,719	9,86	2.608	0,25
Dela 500 Ha. in sus	3.001,473	37,66	1.563	0,15
	7.968,296	100.—	1.058,172	100.—

Acest tablou, care cuprinde 60,67% din suprafața țării, ne dă următoarele lămuriri:

Proprietatea mică reprezintă 41,67% ca intindere și 95,95% ca număr.

Proprietatea mijlocie 8,73% ca intindere și 3,43% ca număr.

Marea proprietate reprezintă 49,61% ca intindere și numai 0,63% ca număr.

Trebue să ținem socoteală, că în proporția de 49,61% adevăr intinderea mării proprietăți, intră toate proprietățile dela 50 Ha in sus. și că ele aparțin nu numai particularilor, dar și persoanelor juridice sau mânei moarte.

Acum, dacă ne uităm la repartizarea teritoriului din punct de vedere al numărului, vedem că cei mai numeroși (95,95%) sunt proprietarii cu mai puțin de 10 Hectare. De aici s'ar putea crede că mica proprietate predomină; dar în fapt nu este așa, căci se naște întrebarea: Câți din acești 95% au 10 Ha, — fiindcă această intindere cultivată sistematic ar fi suficientă pentru alcătuirea și prosperarea unei gospodării — și câți au mai puțin de 10 Ha. Ei bine, tocmai aici este partea grea pentru țara românească; de aici decurge tot răul, fiindcă proprietarii cu mai puțin de 10 Ha formează majoritatea. Ei au fost împrietărită la 1864, dar de atunci prin diviziunile rezultate din dreptul de moștenire, au dat azi naștere proprietății parcelare, absolut insuficientă pentru înjghebură și bunul mers al unei gospodării, așa după cum se practică aici agricultura.

Putem pune și mai bine în evidență această tendință de pulverizare, de parcelare, prin următorul tablou, care ne arată mai amănunțit numărul și intinderea loturilor mai mici de 10 Hectare.

Categoriile de proprietăți	Numărul proprietăților	Proportia la %	Intinderea în Hectare	Proportia la %
Până la 0,5 Ha.	38,310	8	16,489	1,07
Dela 0,5—1 Ha.	45,590	9	41,870	2,73
Dela 1—2 Ha.	86,943	18	141,478	9,21
Dela 2—3 Ha.	79,118	16	202,441	13,19
Dela 3—4 Ha.	93,008	20	344,526	22,44
Dela 4—5 Ha.	69,648	14	337,609	22,—
Dela 5—7 Ha.	55,046	11	311,909	20,32
Dela 7—10 Ha.	17,048	4	138,845	9,04
	485,311	100	1.535,247	100,—

Această repartizare este făcută pentru 14 județe din țară. Dacă adunăm la un loc mica proprietate cu cea mijlocie găsim că acestea sunt reprezentate prin raportul 99,38%, pe când proprietățile mai mari de 50 Ha prin raportul 0,62%. Sau dacă comparăm proporția numărului cu a intinderei vedem că 0,62% din proprietari posedă 49,61% din teritoriul cultivabil, pe când 99,38% din proprietarii rurali posedă 50,40% din suprafața cultivabilă sau cu alte cuvinte pe de o

parte avem o *proprietate mică* — în mare parte *parcelară* — iar pe de altă parte o *proprietate mare* — *latifundiară*. — Proprietatea mijlocie, singura care ar putea salva în țară situația agricolă este într-o proporție cu totul insuficientă.

Iată deci care este în România adevărata stare agrară și până când cineva nu știe acest lucru, nu-și poate lămurii nici revoluțiile din 1907 și prin urmare nici cauza legilor agrare.

Răul decurge însă unul din altul. În adevăr, insuficiența de pământ — pe care am expus-o mai sus — a silit pe țărani să ia cu arândă dela marii proprietari și arândăși, restul de pământ ce le mai trebuia. Dar arândă ei nu o plăteau în bani, ci sau în muncă ca în Moldova, sau în dijnă, plus multe alte lucrări accesorii ca în Muntenia. De aici își poate închipui oricine cum se speculă munca țaranului. Aceste contracte agricole au devenit însă insuportabile, mai ales de când marii boieri-proprietari au găsit cu cale să-și arândeze moșiile mai ales străinilor. În adevăr, peste 60% din moși erau arândate. Arândăși însă au căutat să speculeze și mai mult necesitatea absolută de pământ a țaranului, agravând din ce în ce condițiile de muncă. Ajunsesse o vreme când ei exploatau mai mult țaranul decât pământul și n'aveau nevoie nici de capitaluri și nici de cunoștințele agricole. Tot greul îl ducea țaranul. Felul acesta de contracte a dat putința alcătuirii trusturilor arândășesti, adevăr a acumulării în aceiași mână conducătoare, a mai multor proprietăți mari, legând și mai mult pe țaran de arândăși.

Această stare de lucruri, care ducea pe sărtean tot mai în mizerie, a stârnit în 1907 acea revoluție țărănească, al cărei ecou a răsunat în întreaga Europa. În aceste împrejurări așa de critice, guvernul s'a văzut nevoit să promulgeze trei legi cu caracter agricol, legi votate de parlament, și anume:

1. *Legea contractelor agricole*, care se ocupă cu regulamentul contractelor de muncă și arândă dintre țărani și proprietari sau arândăși. În aceste contracte s'a stabilit că arândă nu se va mai plăti în nici un caz prin muncă, ci sau în bani sau în dijmă.

Tot prin legea aceasta se înființează izlazurile comunale, de care se simțea absolută trebuință în țară, și se mai alcătuește o comisiune, care să fixeze minimum de plată și maximum de muncă.

2. Prin legea a 2-a se creiază *Casa Rurală*, cu scopul de a deschide țaranului un credit ieftin pentru cumpărarea de pământ.

3. În fine prin legea a 3-a se limitează dreptul de a lua în arândă. Scopul acestei legi este mai ales să desființeze trusturile arândășesti și indirect să silească pe marii proprietari să-și cultive moșiile sau în regie sau să le arândeze țaranilor în conformitate cu legea tocmelilor agricole.

Până aci am arătat legile agrare și cauzele care au silit pe guvern să le elaboreze. Rămâne ca într'un articol viitor să arătăm rezultatele acestor legi după 3 ani de aplicare.

(București).

I. M.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 30 Noemvrie 1910.

Situația pieței internaționale de bani este față de săptămâna trecută aproape neschimbată. Cantitățile mari de aur, în valoare de 3 milioane funți so-site la Londra au contribuit mult la ameliorarea pieței

și au apăsat discountul privat la $4\frac{1}{8}\%$, iar banii de zi la $4\frac{1}{2}\%$. Abundența de bani neobiceiuită pe timpul acesta domnește în Paris, de unde se oferă numărul cu $3\frac{1}{4}$ — $3\frac{1}{2}\%$. Aceeaș este situația și în Berlin.

În piața internă de bani din contră cererile continuă a fi considerabile, iar oferta băncilor private minimală, din care cauză ghișeele Băncii Austro-Ungare sunt foarte cercetate. În primele zile ale lunii curente însă se așteaptă încassări mai mari, în urma căreia situația, după toată probabilitatea se va ameliora și escontorii se vor ivi iarăș pe piață cu ofertele lor.

CRONICA.

Rugare către on. noștri abonenți. *Apropiindu-se finea anului adresăm tuturor abonenților noștri restanțieri și pe calea aceasta rugarea, să binevoiască a-și achită de urgență restanțele de abonament, pe anii trecuți și anul curent, pe cari administrația revistei noastre le-a reclamat în zilele acestea și în particular de la fiecare restanțier, pe lângă accluderea unui cec pentru asemnarea banilor.*

On. noastre institute de bani, cari au primit deja „Anuarul băncilor române pe 1911” le adresăm specială rugare să binevoiască la achitarea prețului acestor anuare a ne asignă și speșele efective de postă și anume în total pentru:

1 exemplar	K 4.20
2 exemplare	„ 4.30
3 „	„ 4.50

iar de la 4 exemplare în sus pe lângă prețul de K 4 de exemplar, ca cheltueli de postă 78 fil.

Administrația.

Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani din Ungaria și-a ținut adunarea generală ordinară la 20 Noemvrie a. c. Au fost reprezentate 161 de institute de bani, în total cu 348 de voturi. În opoziție cu adunarea din a. tr. această adunare generală a decurs în perfectă ordine. Conform raportului direcțiunii numărul membrilor asociației s'a sporit în anul ultim cu 31 și este azi de 400. În statute s'a făcut o modificare importantă în sensul că *membri ordinari ai asociației pot fi în viitor și institute de bani din capitală, cari până aci nu erau admise.* S'a hotărât totodată primirea de *membri ajutători* în sinul asociației, cari încă au lipsit până acum. Taxa de membru a acestora este cel puțin K 25.— pentru persoane fizice și cel puțin K 100.— pentru persoane morale. Din taxele acestor membri se formează un *fond cultural și științific al asociației.* Președinte al asociației a fost ales cu unanimitate dl *Mándy Lajos*, în direcțiune a fost reales dintre Români dl *Parteniu Cosma*, iar în comitet (választmány) dl *Ioan I. Lăpădatu* și ales ca membru nou, tot aci, redactorul revistei noastre.

Asociațiunea are și 4 *comisiuni permanente*, ai căreia membri se recrutează dintre membri direcțiunii ai comitetului și ai comitetului de reviziune, aceste comisiuni sunt: comisiunea juridică, comisiunea pentru afaceri de dare (membru român I. I. Lăpădatu), comisiunea economică și comisiunea de reviziune (membri români P. Cosma și C. Popp).

Adunarea generală a ales și *membri corespondenți* mai multe persoane marcante din capitală și provincie și pe toți secretarii camerelor de comerț din țară, 15 la număr. Budgetul anului 1911 s'a primit cu K 46,000 intrate și K 43,450 ieșite.

Halucinații. Revista „Marosvidéki közgazdasági lapok” din Deva publică în numărul său 6 dela 15 Noemvrie a. c. un articol în care se ocupă cu o „însoțire de asigurare reciprocă din Timișoara, pe care o combate aspru, timbrându-o ca o întreprindere nesolidă. Arată chiar pasaje din statute, desavantajoase pentru asigurați și avertizează publicul din comitatul Hunedoarei și din altă parte de a intra în legătură cu această întreprindere. Până aici toate ar fi bune; n'am avea nimic de zis; ridicolul însă este, că această însoțire „nesolidă” este prezentată ca o fondare a „Albinei” „cele foarte vestite pentru sentimentele sale patriotice și a atitudinii sale maghiare”. Este, credem de prisos a spune că acestea nu sunt decât halucinații ale colaboratorului revistei maghiare, căci pe cât știm noi, „Insoțirea de asigurare reciprocă din Timișoara”, este o *întreprindere croată* cu centrala în Eszék.

Două institute de bani române nouă sunt pe cale a se înființa: în Beiuș sub firma „Doi-a” și în Reghinul-sășesc sub firma „Cerbul”.

Cea dintâi dintre aceste și-a convocat deja adunarea generală de constituire pe 11 crt. în Beiuș în localitățile institutului nostru „Drăganul”.

Rectificare. Dela loc competent primim informația că prețul actual, valoarea de circulație a acțiunilor institutului „Zlăgneana” din Zlagna este de K 66— și nu K 70.— sau 72, cum din eroare ni-s'a comunicat în „Chestionarul” primit la timpul său pentru „Anuarul băncilor române”.

BIBLIOGRAFIE.

Calendarul Poporului pe anul comun 1911. Anul XXVI. Sibiu. Editura și tiparul „Tipografia Poporului”. Prețul 40 fil.

A apărut în formatul de până acum cu un conținut instructiv și bogat. Partea I. conține, pe lângă calendar, încă și „Sfaturi și termine”, apoi Poșta și telegraful, competențe de timbre și taxe; date privitoare la bisericile, școalele, reuniunile, băncile, însoțirile române. Partea literară conține poezii de O. Goga și Haralamb Călămăr; o schiță de I. Agărbiceanu etc. și câteva ilustrații. La fine se află târgurile din Ardeal, Banat și Ungaria.

Cheia pentru calcularea intereselor, cu instrucțiune pentru folosirea ei. Sibiu 1910. Editura „Revistei Economice”. Prețul 50 fil.

„Cheia” de sus este o tabelă de cifre, cu ajutorul căreia prin o simplă înmulțire (X) se pot afla cu cea mai mare ușurință și siguranță interesele după orice sumă pe anumite zile. Se poate folosi la calcularea intereselor la cambii, depuneri etc.

Îndeosebi este chemată a face bune servicii „Cheia”, *bărbaților de încredere ai băncilor și însoțitorilor noastre*, ușurându-le în măsură însemnată lucrul, ce îl au cu calcularea intereselor de întârziere la prolungiri de cambii și tot felul de împrumuturi de altă

natură; dar o vor putea folosi cu succes și advocații; preoții la socotelile bisericești, notarii și colecții de dare comunale; capitaliștii privați, cari cu ajutorul ei pot controla cu ușurință exactitatea dobânzilor, ce li-se socotesc după depuneri, efecte (hârtii de valoare) escontări de cupoane etc.

Cu un cuvânt „Cheia“ este o tabelă de adevărat folos practic pentru toți, cari au daraveri de bani și editarea unei astfel de „Chei“ a fost o trebuință demult și adeseori reclamată la noi.

Cheia pentru calcularea intereselor tipărită pe carton tare și durabil costă 50 fl. și se poate comanda la Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu-Nagyszeben.

La comanda de una sau două exemplare prețul se trimete mai bine în mărci poștale.

Firme insolvente.

Friedlaender Lipót, comerciant în Lugos.

Binder Jakab comerciant în Sighetul-Marmației.

Özv. Turszky N-né comerciantă în Pécska.

Vogel Markus comerciant în Petroșeni.

Weiss és Bellik comerciant în Petroșeni.

Wallerstein Jakubné, creditor în Szék-Udvarhely.

Sumar.

Cu privire la numele și deviziunea economiei politice (economiei sociale) — Dela „Solidaritatea“. — Limba acuzelor la proces Cauzele și rezultatele legilor agrare din România create în 1907. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Rugare către on. noștri abonenti, Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani din Ungaria, Halucinații, Două institute de bani române nouă. — *Bibliografie*: „Călimdarul poporului, Cheia pentru calcularea intereselor. — Firme insolvente.

„VIITORUL“, institut de credit și econ. în Ocna-Sibiului.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și de economii „Viitorul“, societate pe acții în Ocna-Sibiului (*Vizakna*) publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de **contabil**.

Dela reflectanți se cere:

1. Să dovedească cu atestat că au absolvit o școală superioară de comerț cu examen ee maturitate.

2. Să poseadă pe lângă limba maternă cel puțin limba maghiară în scris și vorbire.

Salar anual K 1200 și tantiema statură.

Cererile au să se înainteze cel mult până în 15 Decembrie st. n. 1910 la direcțiune.

Cei cu praxă vor fi preferiți.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

După un an de probă urmează definitivarea.

Ocna, la 12 Iulie 1910.

Nr. 181 [3—3]

Direcțiunea.

„SEBEȘANA“, cassă de păstr. pe acții în Caransebeș.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **practicant** la „Sebeșana“, cassă de păstrare pe acții din Caransebeș se publică concurs cu salar de 1000 cor.

Cererile au a se înainta la direcțiunea institutului cel mult până în 12 Decembrie a. c. Postul are a se ocupa îndată după acceptare.

Pot concura numai absolvenți de școala comercială superioară, cari posed în vorbă și în scris limba română, maghiară și germană. Cei cu praxă de bancă sunt preferiți.

Caransebeș, 30 Noembrie 1910.

Nr. 185 (1—1)

Direcțiunea.

„CODREANA“, institut de credit și econ., în Băsești.

AVIZ.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Codreana“ societate pe acții în Băsești cari au subscris acții din a II a emisiune și și-au solvit toate ratele, sunt rugați a-și trimite titlile provizoare pentru cari vor primi acțiunile originale.

Nr. 186 (1—1)

Direcțiunea.

„CASSA DE PĂSTRARE“ (reuniune) în Săliște.

AVIZ.

Se caută pentru *stabilimentul electric cu mașină de vapor și cu motor de păcură (60 H. P.)*, ce se va construi în Săliște, în primăvara anului viitor 1911, un

conducător de construcție

care e în stare, după terminarea construcției să primească conducerea tehnică a stabilimentului.

Se reflectează numai la o putere de lucru *rutinată și energetică*, care e expertă în special în tehnica electrică de mașini și calificată pentru de-a conduce în mod de sine stătător mașinările din stabiliment.

Acceptarea se face, după terminarea construcției și punerea în lucrare a stabilimentului, deocamdată în mod provizor pe un an. La caz de convenire reciprocă respectivul va fi aplicat în mod *definitiv*.

Oferte, cu dovezile de calificare, cu indicarea ocupațiunii de până aci, a etății și a pretensiunilor de retribuțiune, sunt a se adresa până în 15 Decembrie a. c. c. n la „Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște“ (lângă Sibiu).

Nr. 179 (3—3)

Direcțiunea.

„CRIȘANA“, institut de credit și de economii în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui **post de conducător-contabil** și a unui **post de cassar** la *filiala institutului de credit și de economii „Crișana“*, ce se va deschide la *Gurahonț* (com. Aradului), se publică concurs cu termen *până la 25 Decembrie n. a. c.*

Salarul conducătorului-contabil se fixează în K 1800, care cu timpul și dacă respectivul se va dovedi de vrednic, i-se va mai putea urca, K 400. bani de cuartir; iar acela al cassarului în K 1200 și K 300 bani de cuartir; în afară de aceasta mai primesc ambii 6 cuincuenale à 10% după salarul fundamental și tantiemă statutară.

Dela reflectanții la postul de conducător-contabil se recere ca să fie absolvați o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, să poseadă în afară de limba română, limba maghiară, eventual și cea germană, în scris și vorbit și să aibă atâta praxă de bancă și destoinicie ca să poată pe lângă săvârșirea lucrărilor de contabilitate și de carte funduară, conduce independent agendele înființândei filiale.

Reflectanții la postul de cassar vor avea să dovedească, că au absolvați o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că cunosc pe deplin limba română și maghiară, eventual și cea germană, și că posed și praxă de bancă suficientă.

Dela ambii se cere mai departe a fi eliberați de serviciul militar activ.

Amândoi funcționari numai după un an de probă vor fi denumiți definitiv — când vor fi înscrși la fondul de penziune al institutului — și vor avea a depune o caucie de câte K 2000.

Cererile dimpreună cu atestatele în original sau copie legalizată au a se înainta la subsemnata direcțiune în Brad, iar postul este a se ocupa cel mai târziu 1 Martie 1911 st. n.

Este în interesul recurentului a se prezenta în persoană.

Brad, 24 Noembrie n. 1910.

Nr. 184 [1-3]

Direcțiunea.

Asigurări de chezeșie și cautiuni, asigurări în contra defraudărilor, înstrăinării, a furtului și a manipulațiunii infidele, mai departe asigurări a creditului de reescont.

Tot felul de asigurări în contra: **accidentelor, de garanții și de automobil,**

apoi asigurări de:

cai de curse, cai de rasă și alte animale de prăsilă mai de preț

primește sub condițiile cele mai favorabile:

Societatea generală de asigurare pe acții

— „**Minerva**“ —

Budapesta,

V. Eötvös-tér 2. ♦ Telefon: 172-91.

sau Agentura principală a societății: **Carol F. Jikeli** în Sibiu — Nagyszeben.

Pentru ramii de asigurare de mai sus se institue în toate părțile țării agenți și reprezentanți locali.

Nr. 180 (3-4)

Societatea de asigurare „Dunărea“.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33.928,000

— Centrala în Viena: —

♦♦ **Agenturi generale în Sibiu și Brașov** ♦♦

la

„**Albina**“, inst. de credit și de economii.

„Dunărea“ se ocupă cu:

Asigurări în contra focului, a pagubelor de grindină, în contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „*Danubius*“ fondată sub egida societății „Dunărea“.